

VI. KRONIKA

JUBILEUSZ PIĘCDZIESIĘCIOLECIA PRACY NAUKOWEJ PROFESORA GRZEGORZA LEOPOLDA SEIDLERA

7 czerwca 1985 r. na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, w obecności władz Uczelni i Wydziału, rektora prof. dr. hab. Stanisława Uziaka i dziekana prof. dr. hab. Lecha Antonowicza uroczystie wręczono prof. dr. Grzegorzowi Leopoldowi Seidlerowi tom prac *Problemy teorii i filozofii prawa* wydany z okazji jubileuszu pięćdziesięciolecia jego pracy naukowej przez oficynę Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

W opublikowanym tomie zawarte zostały rozprawy i artykuły zarówno autorów polskich, jak i zagranicznych, z Austrii, Czechosłowacji, Francji, Jugosławii, Kanady, RFN, Wielkiej Brytanii i Węgier. Dotyczą one, jak wskazuje tytuł całego tomu, problematyki teorii i filozofii prawa, a także historii myśli politycznej i zagadnień prawa konstytucyjnego. W dedykacji umieszczonej na pierwszej stronie tomu czytamy: „Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu Grzegorzowi Leopoldowi Seidlerowi tom ten poświęcają Koledzy, Współpracownicy i Uczniowie”.

Tom poprzedza informacja o drodze życiowej i dorobku naukowym prof. dra G. L. Seidlera. Urodził się we wrześniu 1913 r. w Stanisławowie w rodzinie inteligenckiej. Po ukończeniu klasycznego gimnazjum i zdaniu z odznaczeniem matury rozpoczął G. L. Seidler w roku akademickim 1930/31 studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Już w czasie studiów szczególne zainteresowanie wzbudziły u G. L. Seidlera problemy z zakresu filozofii prawa. Stąd jego zaangażowanie i aktywny udział w prowadzonym przez prof. Jerzego Landego seminarium poświęconym analizie psychologicznej teorii prawa Leona Petrażyckiego. Równocześnie zaangażowany był także G. L. Seidler w działalność w bloku młodzieży demokratycznej, występującej przeciwko tendencjom faszystowsko-nacjonalistycznym. Za przygotowaną w czasie studiów pracę *O darowiźnie* otrzymał autor nagrodę Polskiej Akademii Umiejętności oraz trzymiesięczne stypendium na wyjazd do Francji dla przeprowadzenia badań nad polskim osadnictwem w tym kraju.

Po ukończeniu w 1935 r. studiów prawniczych w Krakowie, wyjechał G. L. Seidler na roczne studia do Wiednia, gdzie przystąpił do pracy nad swą dysertacją doktorską. Po powrocie z zagranicy podjął pracę w Biurze Prac Parlamentarnych Sejmu RP, co dało mu doskonałą możliwość zapoznania się z techniką prac ustawodawczych i działalnością najwyższych organów władzy i administracji państwa polskiego.

W roku 1937 ukończył G. L. Seidler rozprawę doktorską, poświęconą analizie idei filozoficzno-społecznych, leżących u podstaw konstytucji polskich okresu międzywojennego. Na jej podstawie wiosną 1938 r. uzyskał tytuł doktora na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Efektem pracy w Biurze Prac Parlamentarnych Sejmu RP była ogłoszona w tymże roku wspólnie z S. Reymanem praca

pt. *Technika prac parlamentarnych*. Równocześnie rozpoczął G. L. Seidler gromadzenie materiałów i źródeł dotyczących polskich koncepcji ustrojowych okresu międzywojennego. Wynikiem tych prac było opublikowanie już po wojnie, w 1948 r. rozprawy *Władza ustawodawcza i wykonawcza w polskich konstrukcjach ustrojowych 1917 - 1947*.

W czasie najazdu hitlerowskiego na Polskę we wrześniu 1939 G. L. Seidler walczył w szeregach armii polskiej nad Wartą, odnosząc rany. Podczas okupacji pracował jako buchalter, podejmując równocześnie współpracę z polskim ruchem podziemnym. Nie odchodził jednak całkowicie od pracy naukowej, czego potwierdzeniem była opublikowana w 1946 r. w Krakowie rozprawa *O istocie władzy państwowej*, której główne myśli sformułowane zostały w mrocznych dniach okupacji.

Po wyzwoleniu Krakowa spod okupacji w roku 1945 przystąpił G. L. Seidler do pracy na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, prowadząc równocześnie wykłady w Akademii Handlowej w Krakowie. Prowadzone wykłady dotyczyły *Ustrojów państw współczesnych* oraz *Kierunków współczesnej nauki prawa* i wydane zostały w postaci skryptów. Opublikowane jako ich kontynuacja *Doktryny prawne imperializmu* (1951), były kilkakrotnie wznawiane w Polsce oraz tłumaczone i opublikowane w językach obcych, m.in. po rosyjsku, ukraińsku, bułgarsku, czesku i węgiersku.

W 1948 r. zaczął G. L. Seidler wykładać na Uniwersytecie Jagiellońskim historię filozofii prawa i od tego czasu datują się jego badania nad historią myśli politycznej, które kontynuuje po dzień dzisiejszy, wydając, poza artykułami, trzy obszernie tomy historii myśli politycznej starożytności, średniowiecza i czasów nowożytnych. W 1974 r. powyższe trzy tomy, poprawione i uzupełnione opublikowano w jednym obszernym dziele *Przedmarksowska myśl polityczna*, ostatnio wydanym ponownie. Praca ta w całości lub we fragmentach ukazała się w tłumaczeniu w ZSRR, Anglii, Niemczech, w Czechach i na Węgrzech. W pracy tej omówione zostały wszystkie ważniejsze nurty i tendencje z zakresu historii myśli politycznej od czasów starożytnych Chin, na wiele wieków przed naszą erą, aż po połowę XIX w. i system filozofii Hegla.

Szerokością ujęcia, klarownością syntezy nawiązuje ta praca prof. G. L. Seidlera do najlepszych tradycji wielkich dzieł XIX wieku, zmierzających do przedstawienia pełnego obrazu rozwoju dziejów, sposobem zaś prezentacji i interpretacji odpowiada współczesnym wymogom badań.

W 1951 r. prof. dr G. L. Seidler został powołany na stanowisko kierownika Katedry Teorii Państwa i Prawa na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, będąc równocześnie jednym z organizatorów tworzącego się Wydziału Prawa na tym Uniwersytecie i wchodząc — jako jego prodziekan — w skład kierownictwa Wydziału.

Przez pewien czas dojeżdżał prof. G. L. Seidler z Lublina do Krakowa, rozwijając w obu ośrodkach akademickich żywą działalność dydaktyczną i naukową. Z czasem sprawy lubelskiej uczelni wciągały Profesora coraz silniej, tak iż możliwości pobytu w Krakowie stawały się coraz krótsze, choć więź uczuciowa do tego miasta i jego życia naukowego pozostała u Profesora wciąż żywa.

W 1954 r. objął prof. G. L. Seidler redakcję „Annales UMCS” — roczników naukowych lubelskiego ośrodka akademickiego. Pod jego kierownictwem wydawnictwo istotnie rozszerzyło swoją działalność edytorską i nawiązało wymianę swych publikacji z ponad dwoma tysiącami placówek naukowych na całym świecie.

W 1959 r. prof. G. L. Seidler został wybrany rektorem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i pełnił tę funkcję przez 10 lat. Jego koncepcja Uniwersytetu zawierała się w stwierdzeniu, że Uniwersytet to „mury i ludzie”

Z jednakową energią zabiegał o wznoszenie gmachów uczelni i o rozwój jej kadry naukowej.

Rozbudowa dzielnicy uniwersyteckiej odbywała się na wzór anglosaskich kampusów, przy czym lubelski kampus zwany miasteczkiem uniwersyteckim, zgodnie z koncepcją rektora G. L. Seidlera, stał się parkiem pełnym krzewów i kwiatów, w którym uczeni i młodzież mieszkają i pracują.

Realizując konsekwentnie swą ideę nowoczesnego Uniwersytetu, dbał rektor G. L. Seidler o wszechstronne kształtowanie osobowości studenta, o rozwijanie jego umysłu, charakteru i sprawności fizycznej. Doprowadził więc do tego, że w dzielnicy uniwersyteckiej obok nowych gmachów, przeznaczonych do badań naukowych i dydaktyki oraz nowoczesnej biblioteki wzniesiono gmach klubów i teatrów studenckich oraz kompleks obiektów sportowych.

W 1969 r., po zakończeniu kadencji rektora UMCS objął prof. G. L. Seidler na okres dwu lat stanowisko dyrektora Instytutu Kultury Polskiej w Londynie. Po powrocie w 1971 r. do swojej katedry w Lublinie skoncentrował się głównie na pracy naukowej, dotyczącej tym razem zwłaszcza badań nad epoką Oświecenia. Opublikował z tej dziedziny kilka prac w języku angielskim i niemieckim. W 1972 r. wygłosił na ten temat cykl wykładów na uniwersytetach amerykańskich; został też członkiem American Society for Eighteenth Century Studies. Nadal też prowadzi studia w dziedzinie filozofii prawa, czego potwierdzeniem są dwie prace: *Z zagadnień filozofii prawa* i *Two Essays on Political Theory*.

W dowód uznania osiągnięć naukowych i organizacyjnych otrzymał G. L. Seidler na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w 1970 r. tytuł doktora honoris causa, a w pięć lat później ten sam zaszczytny tytuł przyznała mu Akademia Ekonomiczna w Krakowie.

Po przejściu na emeryturę profesor G. L. Seidler nie przerwał swej aktywności badawczej i społecznej. Nadal prowadzi zajęcia ze studentami, wykłady i seminaria, w tym również w języku angielskim dla studentów z Lock Haven University, z którą to uczelnią realizuje UMCS coroczną wymianę pracowników i studentów, zapoczątkowaną właśnie przez prof. G. L. Seidlera. Wiele też czasu poświęca młodszym pracownikom naukowym wydziału, dyskutując z nimi nad ich pracami doktorskimi i habilitacyjnymi oraz pomagając w uzyskiwaniu stypendiów na zagraniczne staże naukowe. Bierze także czynny udział w życiu społecznym i politycznym swego miasta i kraju. Przez wiele lat był radnym wojewódzkiej rady narodowej w Lublinie; aktualnie jest posłem w Sejmie PRL, aktywnie uczestniczy w działalności polonijnej.

Jubileusz pięćdziesięciolecia pracy naukowej prof. G. L. Seidlera był okazją do wyrażenia Jubilatowi najwyższego uznania za dotychczasową wielostronną pracę i przekazania Mu najlepszych życzeń dalszej, aktywnej działalności.

JAN MALARCZYK (Lublin)

PARLAMENT A SPOŁECZEŃSTWO. BRYTYJSKO-POLSKA KONFERENCJA NAUKOWA W POZNANIU

W dniach 16-18 września 1987 r. odbyła się w Poznaniu zorganizowana przez Komitet Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk oraz British National Committee konferencja naukowa, poświęcona dziejom parlamentaryzmu w Anglii i Polsce na tle przeobrażeń społeczno-ustrojowych w obu krajach. Delegacjom przewodniczyli prof. dr Theodor Barker, przewodniczący British National Committee oraz prof. dr hab. Lech Trzeciakowski, wiceprzewodniczący Komitetu Nauk

Historycznych PAN. Referaty wygłosili: Prof. dr Pauline Croft (London): *Parliaments and the Political Nation, 1559 - 1642*; prof. dr Juliusz Bardach (Warszawa): *The Rise and Development of Polish Parliamentarism in the 15th - 17th centuries*; prof. dr John Cannon (Newcastle): *Parliament and Opinion, 1660 - 1832*; prof. dr hab. Henryk Olszewski (Poznań): *The Polish Sejm in the Age of Downfall, 1652 - 1763*; prof. dr Jerzy Topolski (Poznań): *The Four Year Sejm (1788 - 1792) and its Historical Role*; prof. dr Valerie Cromwell (Sussex): *Parliament and Opinion since 1832*; prof. dr hab. Lech Trzeciakowski (Poznań): *Polish Parliamentarism During the Time of Partitions*; prof. dr hab. Andrzej Ajnenkiel (Warszawa): *The Sejm in the Political Life of the Second Republic 1919 - 1939*. Nad referatami toczyła się ożywiona dyskusja. Redakcja CPH zamierza twórcze referaty uczonych angielskich ogłosić drukiem.

HENRYK OLSZEWSKI (Poznań)

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HISTORYKÓW PRAWA W KREMS-STEIN

Instytut Historii Prawa Austriackiego i Niemieckiego, działający w ramach Wydziału Prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego, zorganizował w dniach 7-11 września 1987 r. międzynarodową konferencję w Krems-Stein nad Dunajem. W konferencji wzięli udział historycy prawa głównie z Austrii i Węgier. Po kilka osób przybyło z RFN, NRD, Czechosłowacji, Jugosławii. Po jednym uczestniku reprezentowane były Rumunia i Holandia. Z Polski przyjechali prof. dr Irena Kwiatkowska, niżej podpisany oraz mgr Andrzej Dziadzio z UJ.

Przedmiotem obrad konferencji była problematyka kontynuacji i przemian zachodzących między systemem rządów a porządkiem prawnym. Obrady odbywały się w sześciu sekcjach. Przewodniczenie sekcji V powierzono niżej podpisanemu. W sekcji I wygłoszone zostały referaty dotyczące wydarzeń, jakie nastąpiły w wyniku przegrania I wojny światowej przez państwa centralne. W sekcji II zajęto się wydarzeniami, jakie miały miejsce w kilku najbliższych latach po zakończeniu I wojny. Tutaj zastanawiał się mgr Dziadzio nad przyczynami przyjęcia w Polsce międzywojennej modelu austriackiego sądownictwa administracyjnego. W sekcji III, poświęconej problematyce wpływów na systemy prawne, wygłosił niżej podpisany referat na temat przetrwania prawa polskiego w państwie krzyżackim w wiekach XIV i XV. Sekcja IV była forum, na którym omawiano systemy rządów, a referaty wygłoszone w sekcji V zajmowały się prawem prywatnym i prawem karnym. Tutaj prof. dr I. Kwiatkowska przedstawiła wyniki swoich badań nad ingerencją królów francuskich w ustawodawstwo dotyczące prawa małżeńskiego w wiekach XVI-XVIII. Referaty w sekcji VI dotyczyły problematyki prawa konstytucyjnego i administracji. Ogółem wygłoszono 30 referatów.

WITOLD MAISEL (Poznań)

FALSZERSTWA W ŚREDNIOWIECZU: MIĘDZYNARODOWY KONGRES W MONACHIUM

W dniach 16-19 IX 1986 r. odbył się w Monachium kongres, zorganizowany przez Monumenta Germaniae Historica, poświęcony fałszerstwom w średniowie-

czu. Uczestniczyło w nim ponad 600 uczonych z 21 krajów europejskich oraz z USA, Kanady i Izraela.

Sporo miejsca poświęcono w czasie obrad zagadnieniom historycznoprawnym. Uwzględniono je w dziewięciu referatach, które wygłosili: P. Landau (Ratyżbona): *Gefälschtes Recht in den Sammlungen bis Gratian*; G. Schmitz (Tybinga), *Fälschungen als Waffe zum Schutz der Bedrängten? Bemerkungen zu Konzils- und Kapitularientexten*; R. Reynolds (Toronto), *Pseudonymous Liturgica in Early Medieval Canon Law Collections*; V. Blumenthal (Waszyngton), *Fälschungen bei Kanonisten der Kirchenreform des 11. Jahrhunderts*; M. Faussner (Innsbruck), *Fälschungen aus rechtshistorischer Sicht*, W. Schild (Bielefeld), *Rechtsphilosophische Hintergründe der Bestrafung von Fälschern*; H. Hattenhauer (Kilonia), *Der gefälschte Eid*; H. Nehlsen (Monachium), *Der Schutz von Rechtstexten gegen Fälscher*; P. Herde (Würzburg), *Bestrafung von Fälschern nach kirchlichen Rechtsquellen*.

Polską naukę historii prawa reprezentowali na Kongresie niżej podpisani.

AUGUSTYN BURKIEWICZ, TADEUSZ MACIEJEWSKI (Gdańsk)

PUBLICZNE OBRONY PRAC DOKTORSKICH

W dniu 18 marca 1986 r. odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, poświęcone obronie pracy doktorskiej mgr Anny Rosner, starszego asystenta w Instytucie Historii Prawa UW. Mgr Anna Rosner przedstawiła rozprawę pt. *Sądy pokoju w Księstwie Warszawskim. Kształt prawny, funkcjonowanie, sędziowie i urzędnicy*. Promotorem pracy była doc. dr hab. Barbara Grochulska (UW), recenzentami prof. dr hab. Stanisław Grodziski (UJ), prof. dr hab. Władysław Sobociński (UW) oraz doc. dr hab. Hubert Izdebski (UW).

Rada Naukowa Instytutu Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego jednogłośnie nadała mgr Annie Rosner stopień naukowy doktora nauk prawnych.

IWONA UMECKA (Warszawa)

W dniu 13 kwietnia 1987 r. odbyła się w Instytucie Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Wojciecha Kulisiewicza pt. *Zaruka w prawie litewskim w XV-XVII w.* Promotorem pracy był prof. dr Juliusz Bardach (UW), recenzentami — prof. dr hab. Irena Kwiatkowska (UJ) i prof. dr hab. Stanisław Russocki (UW).

Rada Naukowa Instytutu Historii Prawa UW jednogłośnie nadała mgr. Wojciechowi Kulisiewiczowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

ANNA ROSNER (Warszawa)

W dniu 18 maja 1987 r. odbyła się w Instytucie Historii i Teorii Państwa i Prawa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Wiesława P. Tekely'ego, starszego asystenta w Zakładzie His-

torii Państwa i Prawa UMCS. Przedmiotem obrony była rozprawa pt. *III Rada Stanu Królestwa Polskiego (1861-1867)*. Promotorem był doc. dr hab. Artur Korobowicz (UMCS), recenzentami — doc. dr hab. Hubert Izdebski (UW) oraz prof. dr hab. Władysław Ćwik (filia UMCS w Rzeszowie).

Rada Naukowa Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa UMCS jednogłośnie nadała mgr. Wiesławowi P. Tekely'emu stopień naukowy doktora nauk prawnych.

ANDRZEJ WRZYSZCZ (Lublin)

W dniu 17 czerwca 1987 r. odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, poświęcone obronie pracy doktorskiej mgr. Jadwigi Markiewicz, starszego asystenta w Zakładzie Historii Doktryn Polityczno-Prawnych UMCS. Podstawą obrony była rozprawa pt. *Koncepcje polityczno-społeczne Johanna Gottlieba Fichtego*. Promotorem był prof. dr hab. Jan Malarczyk (UMCS), recenzentami — doc. dr hab. Maria Szyszkowska (UW), prof. dr hab. Henryk Olszewski (UAM) oraz prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler (UMCS).

Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS jednogłośnie nadała mgr. Jadwidze Markiewicz stopień naukowy doktora nauk prawnych.

WIKTOR BAKALIK (Lublin)

XIV OLIMPIADA HISTORYCZNO-PRAWNA IM. MICHAŁA SZCZANIECKIEGO

W dniu 15 maja 1987 r. odbyła się w Toruniu XIV Ogólnopolska Olimpiada Historyczno-Prawna. Jej organizatorem — już po raz trzeci (poprzednie organizowane przez UMK odbyły się w 1971 i 1980 r.) — był Instytut Historyczno-Prawny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W Olimpiadzie wzięli udział przedstawiciele siedmiu wydziałów prawa i administracji: Gdańska, Krakowa, Łodzi, Szczecina, Torunia, Warszawy i Wrocławia. Przewodniczącym Jury był prof. dr Zbigniew Zdrójkowski. Funkcje jurorów pełnili: mgr Wojciech Broniewicz (Szczecin), dr Tomasz Fijałkowski (Łódź), dr Piotr Jurek (Wrocław), dr Krystyna Kamińska (Toruń), dr Tadeusz Maciejewski (Gdańsk) i dr Marek Wąsowicz (Warszawa). Odpowiadało 16 studentów. Pierwszą lokatę uzyskał przedstawiciel Torunia, Marek Bendlewski, drugą — przedstawicielka Warszawy, Laura Sutkowska, trzecią — przedstawiciel Gdańska, Jarosław Pietras, czwartą — przedstawiciel Krakowa, Jarosław Majewski, piątą — przedstawicielka Wrocławia, Małgorzata Korfanty. W klasyfikacji zespołowej pierwsze miejsce zajął Toruń, drugie Gdańsk, trzecie zaś — Wrocław.

Olimpiada, której organizatorzy nadali wspaniałą oprawę, wykazała wysoki poziom wiedzy historycznoprawnej uczestników.

ZBIGNIEW ZDRÓJKOWSKI (Toruń)